'चिरिणोति रिणोत्येवं **क्षिणोति** जिरिणोति च।
दाश्नोति च दृणोत्याहुः पदानि छान्दसानि षट् ॥'

(श्लो. 1-77 आख्यातचन्द्रिका) इति **भट्टमल्लः**।

'अयं धातुः भाषायामपि प्रयोगार्हः। अत एव, 'न तद्यशः क्षत्रभृतां **क्षिणोति**।' (रघुवंशे), 'इमां हृदि व्यायतपातम**क्षिणोत्**।' (रघुवंशे), '—पञ्चबाणः **क्षिणोति**।' (शाकुन्तले) इत्यादिप्रयोगाः सङ्गच्छन्ते।' इति **मैत्रेयरक्षितादयः**। एतेषां मते तनादिषु '**क्षिणु**' इति पाठः नास्तीति गम्यते। अस्य स्वादौ पाठात् A**क्षिण्वन्**[1]**-ती**, इति शतरि रूपमिति विशेषः। अन्यानि सर्वाणि रूपाणि भौवादिक**क्षि** (302) धातुवत् बोध्यानि। **क्षीरस्वामी** तु '**ऋक्षि**' इति, अजादिमिदितं च धातुममुं पठति। तन्मते **ऋङ्क्ष्णुवन्-ती**, इत्यादीनि रूपाण्यूह्यानि। केचित्तु '**ऋक्ष**' इत्यनिदितं पठन्ति। तेषां मते, **ऋक्ष्णुवन्-ती**, इत्यादीनि रूपाण्यूह्यानि।

(304) "क्षि निवासगत्योः" (VI-तुदादिः-1047. सक. अनि. पर.)

'क्षये क्षयति, हिंसायां क्षिणातीति षितो भवेत् ॥

निवासगत्योः क्षियति, क्षिणोत्यावणुणे क्षिणोः।' (श्लो. 12-13) इति **देवः**।

क्षायकः-यिका, क्षायकः-यिका, चिक्षीषकः-षिका, चेक्षीयकः-यिका; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिक**क्षि** (302) धातुवत् ज्ञेयानि।

---

1. 'स्वादिभ्यः—' (3-1-73) इति श्नुः विकरणप्रत्ययः। 'हुश्नुवोः सार्वधातुके' (6-4-87) इति यण्। णत्वम्।

A. 'तामातिकथ पदे पदेन चिबुके चातिग्नुबन् पाणिना
चक्रे सघ्नुवतां वधे दधृगसावृज्वीं मनोज्ञाकृतिम्।
किं चादभ्नुवतीमिमां मम गृहानेहीति याच्ञापरा-
मेष्यामीत्यमुचत् समृद्धकरुणः **क्षिण्वन्** कटाक्षैर्धृतिम् ॥' धा. का. 2-70.